

1. Obiekt:

STARE MIASTO

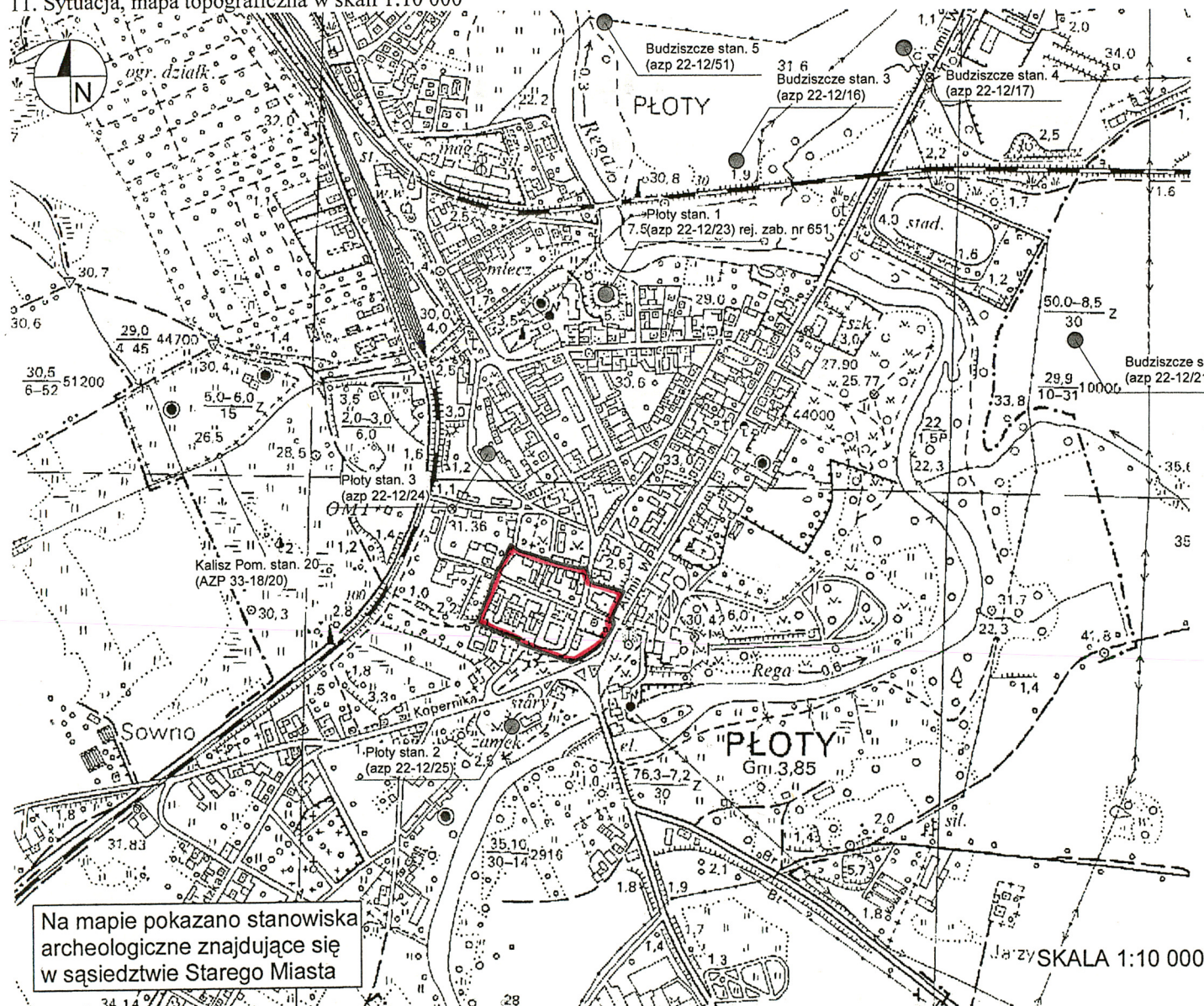
2. Czas powstania

przed 1277

3. Miejscowość

PŁOTY

11. Sytuacja, mapa topograficzna w skali 1:10 000

4. Adres

nd.

nr działki **nd.**

nr hipoteczny **nd.**

5. Przynależność administracyjna

województwo: **zachodniopomorskie**

powiat: **gryficki**

gmina: **Płoty**

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Płota, Plot, Plote, Plate, Plathe, Plathe an der Rega

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975 r.

województwo: **szczecińskie**

powiat: **łobeski**

8. Właściciel i jego adres

nd.

9. Użytkownik i jego adres

nd.

10. Rejestr zabytków

Nr: 69 z dnia: 1955-10-129

12. Historia – kalendarium dziejów

Lata 70te XIII – Dobiesław z Otoka buduje wieżę mieszkalną (początki tzw. Stary Zamek)

1277 – Dubisław Wotuch nadał Płotom prawa miejskie

1284 – Miasto przeszło na własność Wedlów popieranych przez Brandenburczyków

1294 – Płoty przypadły po podziale Księstwa Pomorskiego, rycerzowi Janowi Heydebreckowi

1325 – 1367 – Właścicielami części Płot były kolejno rodziny von Blankenburg, von Plötz, von Eberstein, von Troyen, jednocześnie cały czas właścicielami pewnej części jest rodzina von Osten
1367 – Henryk von Osten staje się właścicielem całych Płot.

1448 – Właścicielem miasta zostaje Dinies von Osten i rozpoczyna się okres pomyślnego rozwoju miasta.

1465 – Najazd mieszczan kołobrzeskich, miasto i zamek zostają spalone. Jest to odwet za poparcie udzielone biskupom kamieńskim przez Dinies von Ostena w sporze z Kołobrzegiem.

1474 – na miasto napadają von Ebersteinowie z Nowogardu roszcząc sobie do niego prawa. Częściowemu zniszczeniu ulega miasto i zamek.

1480 – Bogusław X nadaje wyłączne prawo do miasta rodzinie von Osten

ok. 1540 – rozbudowa zamku, dodano trójkondygnacyjne skrzydło

1577 – Wedigo von Osten odsprzedaje część Płotów (wraz z zamkiem) Hermanowi von Blücher.

1606 – 1618 – von Ostenowie wznoszą nowy zamek.

1612, 1638, 1641, 1660, 1673 – pożary miasta

1638 – przemarsz wojsk rosyjskich, pożar i zniszczenie miasta

1719 – małżeństwo Klary Zofii von Blücher z Mateuszem von Ostenem. Płoty zyskują jednego właściciela.

1761 – pobyt wojsk rosyjskich w mieście, co powoduje duże zniszczenia.

2 połowa XIX w. – rozwój gospodarczy miasta

1882 – budowa linii kolejowej Szczecin - Kołobrzeg

1945 – przejęcie miasta przez władze polskie

13. Opis

Historia układu urbanistycznego

Na terenie miasta istniał wczesnośredniowieczny gród obronny, umiejscowiony był on w północnej jego części, w przy zakolu Regi. W okolicach XI wieku wybudowano drugi gród w południowej części miasta. Płoty znajdowały się na trakcie komunikacyjnym prowadzącym ze Szczecina w kierunku Kołobrzegu. Grodzisko to strzegło przeprawy przez rzekę. Odegrało ona rolę miastotwórczą, w jego sąsiedztwie pojawiło się podgrodzie, które miało łukowaty kształt powtarzający przebieg rzeki. W połowie XII wieku Dubisław Wotuch przeniósł miasto na wyżej położony teren (w kierunku północnym) oraz rozbudował tzw., Stary Zamek. W roku 1277 Płoty otrzymały prawa miejskie. Miasto otrzymało regularny szachownicowy układ z prostokątnym rynkiem umieszczonym w jego południowo zachodnim narożniku. Na rynku znajdował się również kościół. Płoty nigdy nie posiadały murów miejskich, chronione było przez dogodne usytuowanie geograficzne, rzeką i jej rozlewiskami. Jednak przy wjazdach do miasta znajdowały się bramy. Służyły one jako punkty poboru opłat celnych. Były to: Brama Młyńska – przy drodze do Reska, Brama Gryficka - w północnej części miasta oraz Brama Stargardzka przy drodze w kierunku Szczecina. Miasto obejmowało obszar, ograniczony obecnymi ulicami: I Armii WP, Sobieskiego, Mickiewicza i Wąska. Z chwilą budowy Nowego Zamku (lata 1606 – 1618). Miasto zostało zamknięte bryłą zamku od strony południowo – zachodniej. Zamek znalazł się w osi obecnej ulicy Sienkiewicza. Za zamkiem, nad rzeką powstał folwark i park.

Płoty w okresie nowożytnym nie rozwijały się dobrze, pożary oraz przemarsze wojsk niszczyły miasto. Dopiero w drugiej połowie XIX wieku następuje rozbudowa miasta w kierunku północnym, wzdłuż drogi do Gryfic. Do tego czasu miasto praktycznie pozostawało w swoich średniowiecznych granicach.

Granice historycznego układu urbanistycznego

Miasto historyczne, ogranicza się do wydłużonego prostokąta, jego zakres terytorialny zamyka się pomiędzy ulicami: Sobieskiego, Mickiewicza, Wąską i I Armii WP.
(dokładną granicę pokazano na załączniku nr 1)

14. Kubatura nd.	15. Powierzchnia zabudowy 6,18 km ²	16. Przeznaczenie pierwotne nd.	17. Użytkowanie obecne nd.
18. Obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego na terenie Starego Miasta (lokalizacje pokazano na mapie wkładka nr 1) 1. Zamek tzw. Stary nr dec. Kl.V.-0/72/56 z dnia 1956-05-04 2. Brama zamku Nowego nr dec. DZ-4200/22/O/2006 z dnia 2006-11-20 3. Zamek tzw. Nowy nr dec. Kl.I.5340/2/77 z dnia 1977-01-24 4. Park miejski (przy zamku Nowym) nr dec. Kl.I.6801/11/76 z dnia 1976-07-31 5. Kościół Przemienienia Pańskiego /otoczenie/ nr dec. DZ-4200/19/O/06/2007 z dnia 2007-12-12 6. Budynek ul. Sienkiewicza 3a-3b nr dec. DZ-4200/22/O/2006 z dnia 2006-11-20 6a. Budynek ul. Sienkiewicza 3c-3d nr dec. DZ-4200/22/O/2006 z dnia 2006-11-20 19. Stan zachowania W mieście częściowo przetrwał średniowieczny układ urbanistyczny. Zachowany pozdaje układ historycznych ulic w północno – zachodniej części miasta, to jest do ulicy Jedności Narodowej. Historyczna zabudowa na kwartałach po stronie południowo - wschodniej od tej ulicy nie istnieje. Podczas poszerzania ulicy I Armii WP na jej potrzeby zajęto część miasta, w którym znajdował się rynek oraz kościół. Na pozostałej części tych kwartałów znajdują się współczesna, przypadkowa zabudowa nieharmonizująca z historycznym charakterem miasta. Przy ulicach Sobieskiego, Sienkiewicza i Wąskiej zachowała się małomiasteczkowa zabudowa z przełomu XIX na XX w. Są to skromne kamienice a przy ulicy Wąskiej dominuje zabudowa gospodarcza. Cennym elementem historycznego miasta jest zachowana brukowana nawierzchnia ulicy Wąskiej. W pierzejowej zabudowie ulic występują luki po wyburzonych, ze względu na zły stan techniczny, budynkach.		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Zaleca się zachowanie historycznego układu urbanistycznego miasta. Utrzymanie oryginalnej linii zabudowy pierzejowej, przebiegu ulic i ich szerokości. Nie dopuszcza się lokowania budynków cofniętych w stosunku do ulicy. Nowo powstające budynki powinny być dostosowane do zabytkowego charakteru miasta. Należy uszanować historyczne podziały własnościowe. Nowo powstające budynki należy dostosować skalą do sąsiednich. Działania inwestycyjne na konkretnych działkach i w budynkach historycznych muszą być poprzedzone ich kompleksowymi badaniami archeologiczno – architektonicznymi. Należy utrzymać czytelną granicę między terenem historycznego miasta a współczesną zabudową. Należy dążyć do uzupełnienia zabudowy pustych parcel pozostałych po rozebranych budynkach. Chronić zachowane brukowane nawierzchnie ulic (szczególnie ul. Wąska) Wysocze zalecane jest opracowanie kompleksowego planu zagospodarowania przestrzennego dla całego terenu Starego Miasta. Należy dążyć do rewitalizacji części miasta znajdującej się po południowo – wschodniej stronie ulicy Jedności Narodowej. Wykonać jednolity system informacji wizualnej o zabytkach oraz stosować ujednolicone elementy małej architektury. Nie stosować pseudohistorycznych lamp, ławek, koszy na śmieci i elementów małej architektury itp. Prowadzenie prac remontowych i budowlanych musi odbywać się w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.	

21. Akta archiwalne, źródła ikonograficzne i kartograficzne

Plathe, Lageplan der beiden Scblosser und eines Teiles der Stadt oprac. Knüppel
r.1740.
Hermann Jansen (1869-1945) Siedlungsplan, Plathe/Rega (1923) zbiory Technische
Universität Berlin, Architekturmuseum

22. Uwagi różne

Miasto nie posiada gminnej ewidencji zabytków.

Nr inw. 1366 F/2010

24. Opracował: (imię, nazwisko, data, podpis)

mgr Maciej Gibczyński 10. 2010

**KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW
PRAWA AUTORSKIEGO**

22. Bibliografia (wybrana)

Lemcke H. Die Bau- und Kunstdenkmäler der Provinz Pommern.T.2,Bd.2, H.
10, Der Kreis Regenwalde.
Witek W. Płoty woj. Zachodniopolskie Studium wartości kulturowych, Szczecin
2000. mps. archiwum WUOZ w Sz-nie.
Płoty – dzieje miasta. Red. Turek – Kwiatkowska L. Słupsk 1991

25. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach
(daty, imiona i nazwiska wypełniających)

26. Załączniki

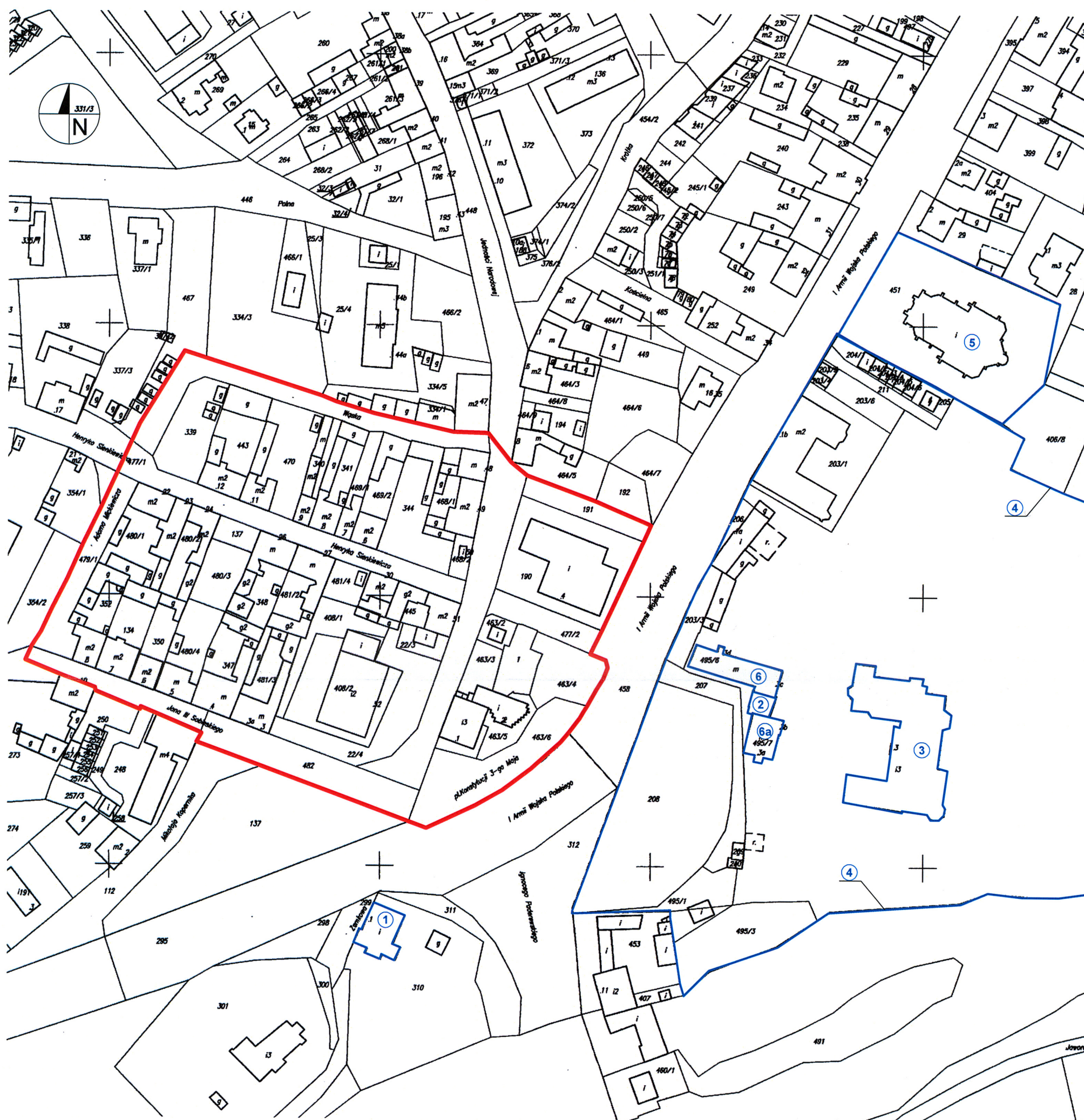
5 wkładki szczegółowe

1. Miejscowość **PŁOTY**
2. Gmina **PŁOTY**
3. Województwo **zachodniopomorskie**

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
STARE MIASTO

5. Zawartość wkładki:
Granica wpisu do rejestru zabytków terenu Starego Miasta

0 100m
SKALA 1:1500

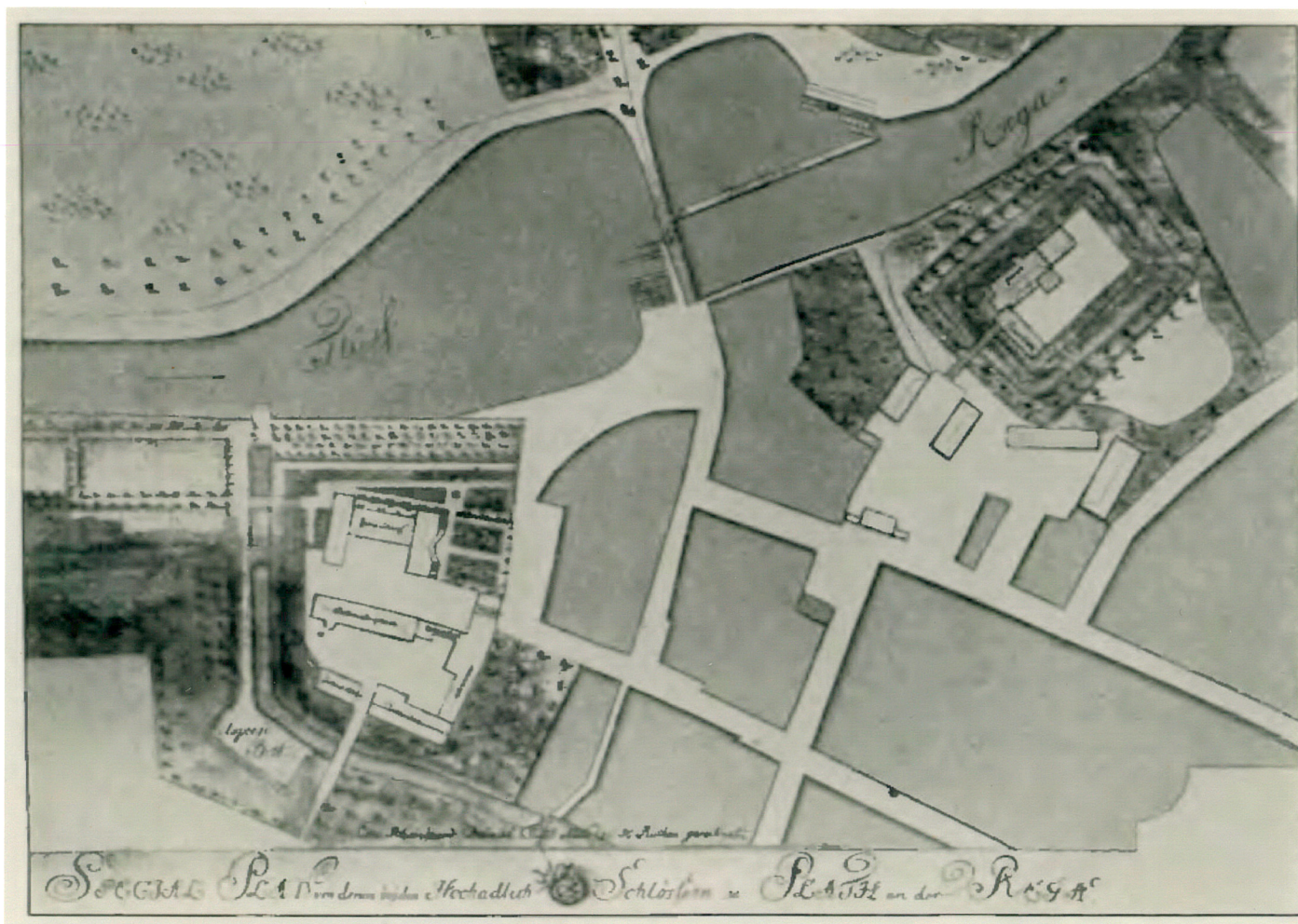
Granica wpisu do rejestru
zabytków terenu Starego Miasta

Obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa zach-pomorskiego

1. Zamek tzw. Stary nr dec. Kl.V.-0/72/56 z dnia 1956-05-04
2. Brama zamku Nowego nr dec. DZ-4200/22/O/2006 z dnia 2006-11-20
3. Zamek tzw. Nowy nr dec. Kl.I.5340/2/77 z dnia 1977-01-24
4. Park miejski (przy zamku Nowym) nr dec. Kl.I.6801/11/76 z dnia 1976-07-31
5. Kościół Przemienienia Pańskiego /otoczenie/ nr dec. DZ-4200/19/O/06/2007 z dnia 2007-12-12
6. Budynek ul. Sienkiewicza 3a-3b nr dec. DZ-4200/22/O/2006 z dnia 2006-11-20
- 6a. Budynek ul. Sienkiewicza 3c-3d nr dec. DZ-4200/22/O/2006 z dnia 2006-11-20

1. Miejscowość PŁOTY	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki:
2. Gmina PŁOTY	STARE MIASTO	Plany historyczne
3. Województwo zachodniopomorskie		

Płoty, Lageplan der beiden Schloßer und eines Teiles der Stadt oprac. Knüppel r.1740

1. Miejscowość **PŁOTY**2. Gmina **PŁOTY**3. Województwo **zachodniopomorskie**

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

STARE MIASTO

5. Zawartość wkładki:

Widoki historyczne

Płoty, widok od strony południowej, rys. Knüppel r.1740

1. Miejscowość PŁOTY	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki:
2. Gmina PŁOTY	STARE MIASTO	Plany historyczne
3. Województwo zachodniopomorskie		

Płoty frag. mapy Messtischblatt org. w skali 1:25000 - Plathe an der Rega 774 (2157)

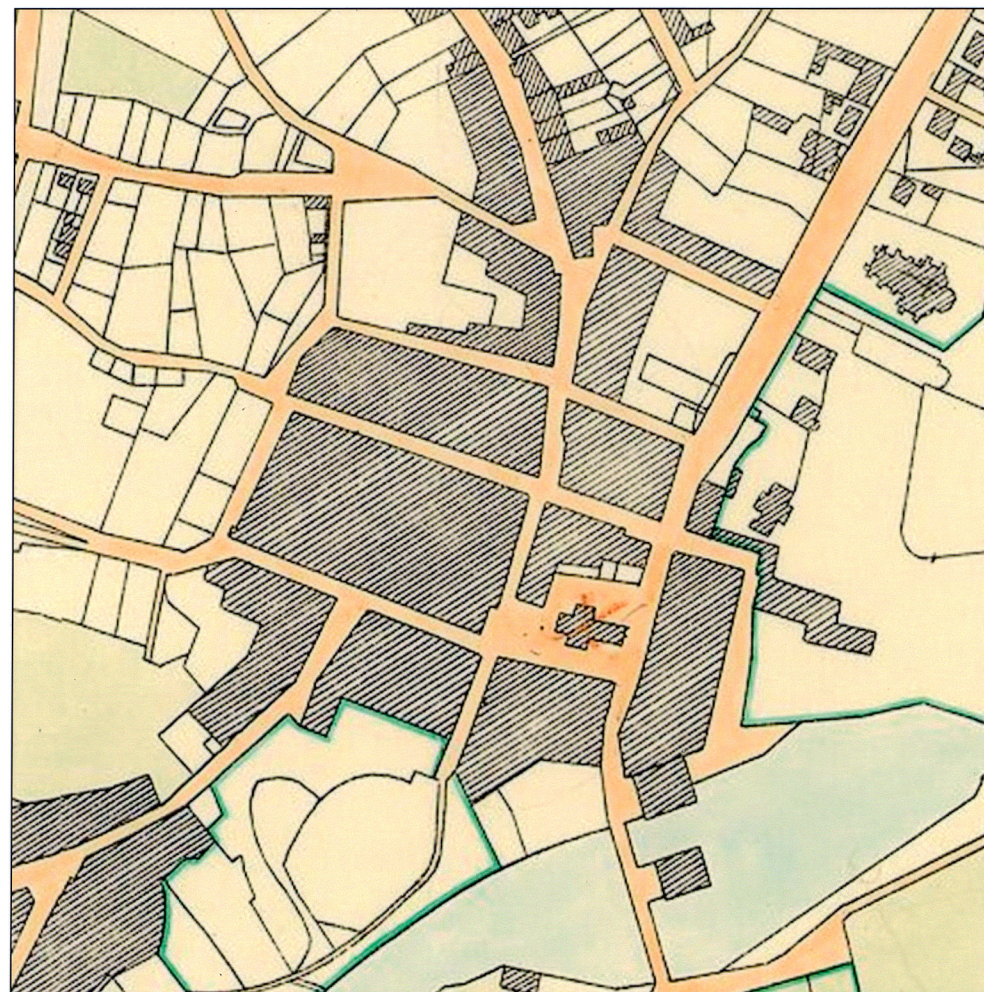
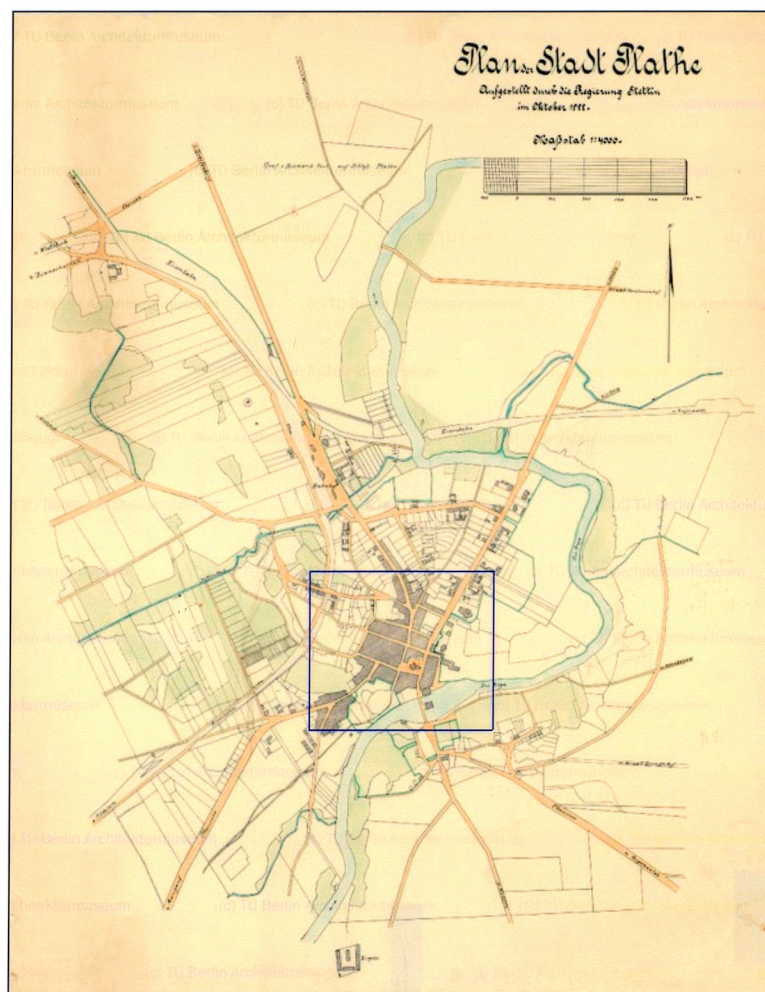

1. Miejscowość **PŁOTY**2. Gmina **PŁOTY**3. Województwo **zachodniopomorskie**

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

STARE MIASTO

5. Zawartość wkładki:

Plany historyczne

Płoty, Hermann Jansen (1869-1945) Siedlungsplan, Platze/Rega (1923) zbiory Technische Universität Berlin, Architekturmuseum